

ICOON
Het verhaal van
Rowwen(Christiaan) Hèze

Jan Philipsen

ICOON

Het verhaal van
Rowwen(Christiaan) Hèze

Uitgeverij
**VRJ
DAG**

© 2019 – Jan Philipsen & Uitgeverij Vrijdag
Jodenstraat 16, 2000 Antwerpen
www.uitgeverijvrijdag.be
www.janphilipsen.nl

Omslagontwerp: Eric Fimmers
Illustraties: Ruud van der Beele
Vormgeving binnenwerk: theSWitch
Foto auteur: Yvonne Hermkens

NUR 440
ISBN 978 94 6001 753 7
D/2019/11.676/438
e-boek
ISBN 978 94 6001 752 0

Bepaalde personages en gebeurtenissen zijn gefictionaliseerd.

Voor meer verdieping en achtergrondinformatie raadpleeg de
website www.janphilipsen.nl

Speciaal dank aan: Agnes Relou, co-redacteur Bert Heijnen, Pastoor Verheggen,
Band & Management Rowwen Hèze, Hans Kusters, Hay Mulders

Niets van deze uitgave mag door middel van elektronische of andere middelen,
met inbegrip van automatische informatiesystemen, worden
gereproduceerd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.

Jan Philipsen,
Jongste zoon van
Jac en Truus
Philipsen-van den Broek
was vanaf de
oprichting tot en
met 2013
basgitarist van
Rowwen Hèze.

Voorwoord

Ik was vanaf de oprichting in 1985 basgitarist in de band **Rowwen Hèze**, een dialectband uit het Noord-Limburgse America, vernoemd naar de lokale legende Christiaan Hesen. De man die vanwege zijn bijzondere leefwijze en zijn opvallende uiterlijk door de bewoners van het dorp America ‘ruwe Hesen’ (in het dialect ‘Rowwen Hèze’) wordt genoemd. Rowwen (Christiaan) Hèze was een van de eerste bewoners van dit dorp dat aan de oostrand van de Peel ligt.

Met het groeien van de bekendheid van de band voelde ik me schatplichtig naar onze naamgever. Met dit fictief verhaal wil ik

deze markante Peelbewoner een goede plek verschaffen in de geschiedenis.

Gevoed door het feit dat mijn eigen vader als kind deze levende legende op de heide heeft ontmoet, heb ik mij de vrijheid toegeëigend om hem te zien vanuit mijn Rowwen Hèze perspectief. De beschrijvingen van veelal oudere streekgenoten dienen hierbij als basis. Verder sprak ik met streekhistorici en heb ik, geboren en opgegroeid in de Peel, mijn verbeelding laten spreken. Ik put daarbij uit mijn eigen jeugdherinneringen en heb de geschiedenis van deze eenvoudige dagloner, Christiaan Hesens (1853-1947), vormgegeven. De man die uitgroeide tot de opzienbarende Rowwen Hèze.

Jan Philipsen

Voor Truus

25 november. Ik herinner me die dag als de dag van gisteren. Met de band Rowwen Hèze ben ik op weg naar Purmerend. Het is zondagmiddag half drie en de herfst heeft haar sporen diep in het jaar 2012 geslepen. Optredens op zondag worden veelal vroeg in de avond geprogrammeerd. Dit in tegenstelling tot de andere weekenddagen wanneer we meestal om half elf in de avond beginnen met muziek maken. Meestal vertrekken we thuis rond zes uur 's avonds, soms op de heenweg begeleid door wondermooie lichten die door de ondergaande zon prachtig worden gekleurd. Onderweg hou ik ervan om naar buiten te kijken. Het reizen maakt ons bandleden ervaren in het herkennen van de Nederlandse landschappen die langs de snelwegen aan ons voorbij trekken. Zodoende verstaan wij de kunst om, na te zijn ingedut, met een halve blik uit het raam meteen te herkennen waar in Nederland we ons bevinden.

Vandaag is het anders. We reizen in de middaguren en dat geeft een ander gevoel.

We gaan richting Pop & Cultuurpodium in Purmerend, P3. In de bandbus, een gehuurde zakelijke taxibus met vaste chauffeur, blijven wij handleden met onze mobiele telefoon of tablet verbonden met de buitenwereld.

Ook ik heb mijn tablet op schoot, die me met een heldere 'ping' laat weten een mailtje te hebben ontvangen. Met enkele clicks open ik het bericht afkomstig van Loek, een afgestudeerde hydroloog die in opdracht van Staatsbosbeheer onderzoek doet in een deel van de Peel. Dit moerassige gebied vormt de grens tussen Brabant en Limburg en ligt ten westen van onze thuishaven America en tevens van mijn geboortedorpje, Evertsoord.

Enkele malen lees ik de inhoud, waarbij elke regel me hoorbaar aan het denken zet. Martin, onze drummer die naast me zit en een glimp heeft opgepikt, grapt: "De Geboden tien tot en met twintig ontdekt?"

Een moment overdenk ik om de inhoud van deze mail met hem te delen.

Om de context te begrijpen, moet ik hem eerst het hele verhaal vertellen.

Ach ja, we hebben toch tijd genoeg, vul ik voor ons beiden in en begin te vertellen: "Dit mailtje is afkomstig van een kennis die enkele regels voor mij uit het Latijn heeft vertaald."

"Jij Latijn? Waar ben je dan mee bezig?" vraagt Martin verbaasd.

Ik laat een stilte vallen, om na te denken hoe dit verhaal te vertellen.

"De geschiedenis van de Peel, je weet wel van dat turfsteken en zo, waar ik me de laatste tijd in verdiept heb. Deze geschiedenis leidt me steeds vaker terug naar de tijd waarin 'onze' Rowwen Hèze leefde om vervolgens daarbij naar de beginperiode in 1985 te gaan toen we onze bandnaam kozen. Mijn gedachten gaan hierbij speciaal terug naar het moment waarop ik mijn vader vertelde dat het bandje waarin ik musiceerde zich Rowwen Hèze noemde."

"Wat was dat ook al weer met je vader en Rowwen Hèze? Je hebt er ooit wel eens over verteld", haalt Martin aan. Hij kent mijn jeugdgeschiedenis en weet dat ik opgroeide in het kleine dorp Evertsoord, grenzend aan America.

Evertsoord met amper 270 inwoners op een oppervlak van nog geen 1000 hectare. Een agrarisch gebied ontgonnen in het midden van de vorige eeuw. Tot die tijd was het onderdeel van de Peel. Evertsoord groeide uit tot een gebucht met 60 boerderijen. De band daarentegen komt uit America, een gebied dat in dezelfde eeuw is ontgonnen met uitzondering van de Zwarte Plak dat al honderd jaar eerder werd ontgonnen.

De naam Zwarte Plak is een verbastering van Zwarte Plas en duidt op het ven dat naast de Plak lag. Dit ven is nu bedolven onder een vuilstort met de naam Zuringspeel.

Sinds 2010 vallen Sevenum, Kronenberg en Evertsoord onder

de gemeente Horst aan de Maas, waartoe America al veel langer behoort.

Martin vraagt, "Wat heeft jouw vader met die Latijnse mail te maken?"

"Ja euh, nee misschien", stamel ik: "Dat is nou net de kwestie."

Ik haal diep adem om mijn verhaal weer op te pakken.

"Mijn vader schoot van verbazing overeind toen ik hem vertelde over onze bandnaam. Ik schrok op mijn beurt weer van zijn reactie. Ik ging ervan uit dat hij, net als ik opgegroeid in Sevenum, nooit van de persoon Rowwen Hèze gehoord had. Het tegendeel was echter waar, hij vertelde dat hij als kind aan de hand van zijn vader, mijn opa dus, over een zandpad in de Sevenumse Peel liep en dat opa zei: "Dat is Rowwen Hèze."

Toen, in 1985 dus, vertelde mijn vader dat hij op zevenjarige leeftijd Rowwen Hèze had ontmoet. Opmerkelijk genoeg sprak mijn vader niet over een verafschuwd persoon met een missend oog, zoals hij veelal door anderen wordt omschreven.

Hoe raar dan ook, ik heb na dit gesprek nooit meer met mijn vader over dit voorval gesproken en je weet Martin, dat mijn vader in 1991 is overleden.

Het zal wel met 'rijpen van de geest' te maken hebben dat ik me steeds vaker de vraag stel: "Waarom is mijn vader deze ontmoeting met Rowwen Hèze 60 jaar na dato nooit vergeten? Waarom weet hij zich deze ontmoeting na zo'n lange tijd nog te herinneren? Ik concludeer hieruit dat De Rowwen Hèze grote indruk op mijn vader heeft gemaakt."

Voor een moment kijk ik richting Martin, controlerend of hij nog niet is afgehaakt.

"Nu mijn leven in grote mate door Rowwen Hèze bepaald wordt, ben ik door nieuwsgierigheid gedreven en op zoek gegaan naar de reden waarom juist deze ontmoeting zoveel indruk op mijn vader heeft gemaakt."

Deze ontmoeting met de man waarvan de naam voor altijd aan mijn leven gekoppeld zal blijven.”

“Ja, maar wat heeft dat nu met die Latijnse tekst te maken?” vraagt mijn muziekmaatje weer.

“Ja, dat komt”, beantwoord ik Martins ongeduld en ga verder. “Je weet dat ik het huis waar ik woon in 1998 heb gekocht van mijn oom en tante? Je weet ook dat deze woonboerderij het huis is waar mijn moeder is geboren?”

“Ja, ja dat weet ik”, reageert Martin met enig ongeduld in zijn stem.

“Nou, omdat ik wil weten wat er is gebeurd tussen Rowwen Hèze en mijn vader was ik laatst op de vliering in een doos met oude spullen aan het neuzen.

Ik vond niets! Geen enkele aanwijzing. Terwijl ik de doos van mijn vader dichtvouwde, viel mijn oog op de spullen van mijn moeder. Bovenop de stapel van haar spulletjes zag ik een karton met afbeelding liggen.

Je kent ze wel, zo’n Orthodox Christelijke afbeelding die je overal op rommelmarkten tegenkomt. Wacht, ik zal even googelen”, zeg ik tegen Martin.

Ik google op mijn Ipad: “Icoon Maria” en het volgende moment laat ik hem de afbeelding zien van Maria met kindje Jezus, waarbij Maria zo’n groot aureool om haar hoofd heeft.

“Ja, precies zo’n afbeelding als deze heb ik tijdens het sloop- en breekwerk van mijn boerderij gevonden. Die zat waarschijnlijk ergens verstopt en is zodoende bewaard gebleven.”

“Zo’n kitscherig lelijk ding bewaar jij?” lacht onze drummer.

“Nou ja..., ik vind het ook niet mooi, maar op die afbeelding staat met potlood een tekst geschreven: ‘Voor Truus’. Dit is het enige persoonlijke bezit van mijn moeder wat ik in dit huis heb teruggevonden. Zoiets gooi je toch niet weg!”

“Deze kartonnen afbeelding lag omgekeerd in de doos met spulletjes van haar. Toen ik het karton oppakte en het stof van de achterzijde

blies, herkende ik tot mijn verbazing meerdere letters. Een tekst die mij jaren geleden, bij het vinden tussen het puin, niet was opgevallen. Nieuwsgierig ging ik naar beneden in de hoop de tekst te kunnen lezen. In het daglicht herkende ik letters die woorden en zinnen vormden. Blijkbaar waren de letters zichtbaar geworden vanwege het stof van al die jaren dat in een bepaald patroon aan de achterzijde kleefde. Ik legde de afbeelding met z’n achterzijde op mijn scanner. Met enige computerbewerkingen toverde ik de tekst op het beeldscherm en ontdekte dat het iets in het Latijn was.

Latijn zegt mij niks, dus ik heb het bewaard en gelaten voor wat het was. Tot ik vorige week deze hydroloog sprak. Hij vertelde me dat hij zich hobbymatig bezighoudt met Latijnse teksten.

Nou Martin, nu begrijp je al wat er is gebeurd! Ik heb hem die scan gestuurd met de vraag deze tekst te vertalen. Gewoon zomaar, omdat ik nieuwsgierig ben naar de vertaling. Moet je eens luisteren wat er op dat ding geschreven staat:

Uw Geleidingen

Verlaat veiligheid en vrijheid zal je tegemoet treden

Leer jezelf kennen door anderen te ontmoeten

Ontdek het water als de wereldverbinder

De dood is geen straf maar een wet

Geef je bestemming de ruimte zich te vervullen

Een oorlog vermoordt als eerste het gezond verstand

Geef je kinderen alles behalve je oordeel

Stap uit de schaduw van een ander

Geef zin aan het leven

Draag het onverklaarbaar lot

Begrijp de boodschap van de hoeder

“Dat is toch merkwaardig of niet?” vraag ik nogal suggestief aan mijn collega die naar mijn tablet staart. “Het lijken wel Boeddhistische wijsheden of zoiets”, ga ik verder.

“Dus deze regels stonden met stof geschreven op de achterkant van de afbeelding?” vraagt Martin bevestigend.

“Ja, dat is toch wel apart”, antwoord ik.

Hij zucht. “Tja, dat weet ik ook niet. Leuk verhaal, maar ja, wat heb je eraan?”

“Weet ik ook niet”, antwoord ik nog, waarna we beiden worden afgeleid omdat de bus de snelweg verlaat. We kijken naar buiten, naar een waterrijke omgeving.

“Broek in Waterland heet het hier”, zeg ik. Informatie die Martin al kent of niet interesseert.

Beiden kijken we naar het landschap en al snel komen we aan bij een uit beton opgetrokken gebouw gelegen aan het water. “Welk kanaal is dit?” probeer ik nog. Geen reactie, want de deur van het busje schuift al open en de hunkering naar buitenlucht of naar de eerste sigaret na anderhalf uur, doet mijn vraag vergeten. Ik kijk nog vluchtig op de mail voordat ik mijn tablet afsluit en achter mijn collega's via de artiesteningang van P3 naar binnen ga.

Wanneer we rond de klok van zes uur de eerste akkoorden laten klinken, hul ik me nog steeds in een rozig zondagmiddaggevoel. Niets brengt me sneller terug in de werkelijkheid dan een optreden. Bij deze eerste tonen ben ik volledig terug in het hier en nu.

Tijdens het tweede nummer word ik echter weer herinnerd aan die vertaling uit de mail.

*“Loat ze mar zeggen dat ik stink, de joare dat ik onder bin
how ik meejzelf wal dor 't leave bin”*

“Goh”, denk ik: “Dat is net als die eerste geleidingregel over je vrijheid tegemoet treden” en betrap me op een binnenpretje.

Het komt vaker voor. Veelal op momenten dat er iets gebeurt in mijn leven wat erg aangrijpend is, bijvoorbeeld wanneer een dierbare gestorven is en ik het eerstvolgende optreden allerlei verbanden leg tussen onze teksten en de gestorven persoon. Echter zoals nu, zo intens heb ik het nog nooit eerder beleefd.

Ik schud mijn hoofd om terug te komen in het nu van het optreden. Ik betrap mij erop dat ik nog ongewild enkele malen tijdens dit optreden afdwaal naar die merkwaardige vertalingen.

Op de terugweg lees ik de mail nog eens door. Ik blijf het voor mezelf als merkwaardig betitelen en weet bij God niet wat ik hier verder mee aan moet.

Naar onze maatstaf zijn we vroeg thuis en ik kruip meteen achter mijn pc.

Ik google wederom op "Icoon Maria" en na even zoeken verschijnt een zelfde afbeelding op het scherm.

"Veel voorkomend en op zich niets bijzonders", denk ik bij mezelf.

Van de geleidingregels vind ik al googelend niets terug. De volgende dag schrijf ik mijn Peel-wetenschapper een bedankmail. Vooraf ga ik echter nog even de vliering op om de relikwie te bekijken. Ze ligt bovenin de doos. Er zit beduidend minder stof op de achterzijde, waardoor de tekst niet meer leesbaar is. Gelukkig heb ik mijn scan nog bewaard. Ik besluit om deze afbeelding opnieuw in te lijsten en zoek of er niet ergens een oude lijst ligt tussen deze spullen.

Terwijl ik de afbeelding probeer in te lijsten, gaan mijn gedachten terug naar mijn vader die in de beginperiode ons bandje Rowwen Hèze op nauwe voet volgde en naar later horen zeggen tegen een oom van mij verteld had:

"Muziek maken op zo'n podium is goed voor onze Jan, dan komt hij misschien over zijn verlegenheid heen."

Ik geef het lelijk ding een vooraanstaande plek bij de achteringang van mijn woonboerderij. In het voorbijgaan herinnert deze Icoon mij aan die merkwaardige elf regels, die vervolgens in mijn hoofd lijken te zijn verankerd.

Op de terugreis van de optredens die volgen, meestal wanneer de rust in de bus is wedergekeerd en enkele blikjes bier de adrenaline uit mijn bloed hebben gespoeld, wordt mijn fantasie gevoed. Met telkens een geleidingregel in gedachten zie ik in mijn slaapdronkenschap beelden terugkomen uit het leven van Christiaan Hesen. Wanneer ik weer wakker ben, vang ik deze beelden in een omschrijving en sla ik ze in mijn telefoon op.

Elke week, meestal op de maandag, werk ik mijn aantekeningen verder uit. Na een klein jaar door deze ingevingen gevoed te zijn, besluit ik mijn verhaal op te schrijven van Rowwen (Christiaan) Hèze, onze naamgever.

Verlaat veiligheid en vrijheid zal je tegemoet treden

Chris holt achter de volle strontkar.

“Wacht, ik wil mee!” roept de slungelige jongen.

Op de bok van de kar zit een oude man met een door weer en wind getekend gezicht. Al rennend springt de twaalfjarige jongen behendig naast zijn vader op de kar. Met een klik van zijn tong spoort vader de oude ruïn nog eens extra aan en met vergrote stap vervolgt het dier in westelijke richting het zandpad. In opdracht van zijn baas ‘De Kesselse’ gaan ze mest afleveren bij een boerderij aan de Peelrand. Deze heerboer uit Meterik wordt ‘De Kesselse’ genoemd, omdat hij oorspronkelijk uit Helden-Kessel komt. Dat hij Janssen heet, weet nagenoeg niemand. Chris gaat graag met zijn vader mee omdat hij zich aangetrokken voelt tot de Peel en het onbekende. Vanaf de bok van de wagen kijkt hij naar het stappend Belgisch trekpaard.

“Is Ferdinand de sterkste van de stal?”

“De sterkste, maar zeker niet de makkelijkste”, voegt vader toe.

“Een Belse knol”, gaat vader verder en hij laat bewust even een stilte vallen.

“Ik vind Ferdinand lief en béééresterk”, overdrijft de jongen met een lange rollende r.

“Ja, als je goed voor je paard bent, krijg je dat altijd terug”, geeft vader zijn jongste zoon als een levensles mee.

Het compliment is nog niet uitgesproken of de oren van het paard gaan recht overeind. Het dier briest en gooit zijn hoofd in de lucht. Abrupt komt de kar tot stilstand.

Vader vloekt, “Tommenach, ze zijn aan het spoor aan het werken. Allez, vort! Vort!” spoort hij het paard aan. Het dier is blijkbaar niet onder de indruk en blijft stokstijf staan.

“Chris, ga jij even voor?”

Chris stapt van de bok en loopt rustig in licht gebogen houding langs het paard. Vader spoort Ferdinand opnieuw aan waarna het paard de jongen gedwee volgt.

Speels schuurt het dier zijn hoofd langs Chris' achterste, waardoor de twaalfjarige jongen een meter vooruit wordt geworpen.

“Blijf jij nou maar gewoon een meter voor 'm uitlopen, anders gaat hij weer klooiën”, klinkt het geërgerd vanaf de bok.

Verderop worden spoorrails aangelegd die het zandpad kruisen. De spoorlijn tussen Helmond en Venlo is in aanleg en een spoorwegovergang is er nog niet.

Een tiental meter verder langs het traject zijn arbeiders met bielzen in de weer. Vader stapt van de bok om te kijken hoe deze hindernis genomen kan worden. Vanuit de richting Sevenum komt over het pas aangelegde spoor een breedgeschouderde man met een pet aanlopen. Terwijl hij dichterbij komt, kijkt Chris gefascineerd naar de dikke sigaar, die de man behendig van de ene naar de andere mondhoek laat rollen.

“Dat gaat zo niet lukken met die kar”, klinkt het in een zwaar Brabants-accent. De man met pet en sigaar stelt zich voor als Tinus.

Vader schudt hem de hand en antwoordt met Jan.

Tinus blijkt de voorman van de werkploeg te zijn. Hij instrueert de werkmannen bielzen te leggen tussen de rails om zo een geïmproviseerde spoorovergang te maken.

“Met een half uurtje kunnen jullie er overheen”, zegt de Brabander en probeert hiermee een gesprek te beginnen. “Ik dacht dat deze zandweg enkel naar de Peel leidt en dat daar verder niets is?”

“Zeker wel”, protesteert vader. “Hier achterop de Zwarte Plak ligt een nieuwe hoeve. We brengen mest en nemen heideplaggen

mee terug. Zonder mest groeit er niets op de zandgronden van dit America”, zegt vader betweterig.

“Ik heb inderdaad gehoord dat men deze streek America noemt”, beaamt Tinus en vraagt nieuwsgierig verder: “Hoe komen ze aan die naam?”

Vader Jan glundert bij deze vraag, die elke vreemde bezoeker zich bij deze omgeving stelt. Meerdere malen heeft hij dit al uitgelegd. Hij stapt van de bok om zijn verhaal geloofwaardiger te laten overkomen.

“America dat komt van het Duitse ‘Am Erica’ wat zoiets betekent als ‘aan de heide’. De Duitse imkers die hier al sinds tijden hun bijenkorven op deze grote heide plaatsen, hanteren deze benaming. Zodoende heet het hier America”, glundert vader.

“Oh, die naam is afkomstig van Duitse imkers, dat is bijzonder”, antwoordt de oprecht geïnteresseerde spoorwegbouwer.

“En waarom mest brengen, hebben ze daar zelf geen vee op die hoeve?”

“Nou, dat wel, maar bij lange niet genoeg om die arme grond hier vruchtbaar te krijgen! Het is hier arme zandgrond, er groeit hier bekants niks”, probeert vader in eigen Brabants.

Op de Noord-Limburgse zandgronden gebruikt men heideplaggen als strooisel. Samen met het mest wordt dit in de stal ‘opgepot’ om in het voorjaar als bemesting voor akkerbouwgronden te dienen.

De Brabantse voorman richt zich tot de jonge Chris die het werkpaard nog steeds bij het hoofdstel vasthoudt en vraagt: “En hoe heet jij?”

Chris, die niet gewend is aan aandacht van vreemden en zeker niet van volwassenen, zoekt steun bij het paard door zich tegen het dier aan te drukken. “Chris, Christiaan Hesen”, klinkt het verlegen en hij zoekt de ogen van zijn vader om bevestiging te vinden.

“Zeg Chris, heb jij ooit een echte trein gezien?” vraagt Tinus met zijn zware stem terwijl hij zijn uitgedoofde sigaar opnieuw van vuur voorziet.

Chris drukt zich weer tegen het hoofd van het paard en mompelt, “Van plaatjes op school”. Tinus lacht. “Wacht maar tot je een echte trein ziet! Vrijdagochtend komt de allereerste vanuit Helmond naar America. Kom vrijdag maar kijken. De trein brengt dan bouwmaterialen om de wachtpost hier te bouwen.” Tinus wijst naar de bouwplaats langs het zandpad waarover ze zijn gekomen en vertelt verder: “Hier komt een wachthuisje voor de slagboombediener. Deze overgang is nummer 16, de 16^e overgang vanaf de Duitse grens bij Venlo. Verderop komt nummer 15,” daarbij wijst hij richting Sevenum waar spoorwerkers drukdoende zijn.

Nadat ze afscheid hebben genomen en hun weg richting de hoeve vervolgen begint Chris druk te praten. “Vader, wat sprak die man raar?”

Vader grinnikt vanwege deze vraag. “Dat taaltje komt omdat hij een Brabo is, hij komt waarschijnlijk uit Helmond of ergens van die kanten.”

Hij ziet zijn zoon denken en reageert intuïtief: “Jongen, je weet toch wel dat het vrijdag school is.”

Hij herkent zichzelf in zijn zoon, daarom vermoedt hij dat zijn jongste de trein vrijdag hier gaat bekijken.

Chris verandert bewust van onderwerp en vraagt, “Hoe kan dat nou vader, dat de leraar op mijn school iets anders vertelde over de naam America. Mijn leraar vertelde namelijk dat het ooit populair was om streken naar grote voorbeeldoorden te noemen. Zo heb je hier in de buurt toch gebieden met de namen Siberië, Frankrijk en Californië.”

Vader reageert licht geïrriteerd: “Ja, maar dat is in Sevenum, daar dromen ze van dergelijke grootse landen”. Hij lacht om zijn eigen spitsvondigheid waarmee hij op een plagerige manier de

rivaliteit tussen Horst en de aanpalende gemeente Sevenum aan zijn zoon meegeeft.

“Bovendien waarom zou men een dergelijk onland en woestenij als dit, naar het grootse Amerika benoemen”, voegt hij er aan toe.

Terwijl vader de mest aflevert op de boerderij aan de Peelrand, struint Chris rond in de omgeving van de hoeve. Tussen het goudgele hoge gras en de heide volgt hij een reeënpad dat een heuvel op slingert. Eenmaal boven aangekomen strekt de heide zich uit zover het oog reikt, met aan de horizon een enkele boom. Achter hem ligt de Zwarte Plak, een jonge ontginning van enkele tientallen hectaren, als een eiland gelegen in een onmetelijke zee van heide. Achter het grasland ten zuiden van de hoeve ligt een ven. Vader heeft hem ooit verteld dat dit ven de Zuringspeel wordt genoemd en waarschuwde hem regelmatig dat een kilometer verder westelijk de gevaarlijke moerassen van de Mariapeel liggen, waarin je gemakkelijk kunt verdrinken.

De jonge Chris gaat tussen de struikheide liggen aan de zonzijde van de heuvel en sluit zijn ogen tegen het felle licht. Hij dagdroomt over de trein en over verre steden als Eindhoven en Den Bosch, die hij alleen van aardrijkskunde kent. Na een poosje schrikt hij op en knijpt hij zijn ogen tot spleetjes om ze te laten wennen aan het zonlicht.

Tussen zijn oogleden door herkent hij een silhouet. Van schrik spert hij plots zijn ogen waardoor het middaglicht hem verblindt. Zijn rechterhand houdt hij boven zijn ogen om de zon te weren. Een man gehuld in een wollen vacht staat tot zijn knieën in de struikheide. De man ziet eruit als een herder. Chris speurt de omgeving af en vraagt zich af waar zijn schapen zijn. Hij wuift naar de man, die verschrikt opkijkt.

Plots hoort Chris zijn vader in de verte roepen. Als gebaar van afscheid zwaait de jongen nog naar de ‘herder’ en rent snel de glooiing af, terug richting de hoeve.